

גביית מחיר מדיני מצרפת וחיזוק הריבונות הישראלית בירושלים

ביום 30.10.24, תוקן חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל. סעיף 6א לחוק היסוד הקובע כי –

"לא תוקם בירושלים נציגות רשמית של מדינה זרה אלא אם כן היא נציגות דיפלומטית המואמנת למדינת ישראל; מדינת ישראל תעודד הקמת נציגויות דיפלומטיות כאמור".

עשר מדינות מפעילות מזה שנים נציגויות רשמיות לרשות הפלסטינית במזרח ומערב ירושלים: בריטניה, טורקיה, בלגיה, ספרד, שוודיה, צרפת, איטליה, יוון, האיחוד האירופי והוותיקן.

ב-24 ביולי 2025, נשיא צרפת הצהיר שבכוונתו להכיר במדינה פלסטינית.¹ משמעות הדבר היא שהנציג הדיפלומטי הצרפתי עתיד להגיש כתבי אמנה ל"מדינת פלסטין" במקום לרשות הפלסטינית. פעולה זו אינה שינוי סמלי בלבד; הכרה במדינה פלסטינית והגשת כתבי אמנה לישות זו משדרגת את מעמד הרשות הפלסטינית מרשות אוטונומית לישות מדינתית, כפי שהיא מוגדרת בדיני היחסים הבינלאומיים. כתוצאה מכך, נציגות דיפלומטית המואמנת ל"מדינת פלסטין" בירושלים תיחשב נציגות חדשה, שכן היא מייצגת ישות משפטית שונה מזו של הרשות הפלסטינית. פעולה זו מהווה הפרה בוטה של סעיף 6א לחוק היסוד, שכן היא מקימה למעשה שגרירות חדשה בירושלים ללא הסכמת מדינת ישראל.

יתרה מכך, הכרה ב"מדינת פלסטין" והקמת נציגות דיפלומטית עבורה בירושלים מעניקה לגיטימציה לתביעה הפלסטינית על העיר כבירתה, תוך ערעור על מעמדה של ירושלים כבירת ישראל הבלעדית. הדבר לא רק מפר את החוק הישראלי, אלא גם מסכן את האינטרסים הלאומיים של ישראל ויוצר תקדים מסוכן לערעור על ריבונותה.

על מדינת ישראל לנקוט צעדים החלטיים כדי למנוע הפרה זו. אנו קוראים לממשלת ישראל להבהיר למדינות המפעילות נציגויות בירושלים כי כל שינוי במעמד הרשות הפלסטינית למעמד של "מדינת פלסטין" ייחשב כהקמת נציגות דיפלומטית חדשה, ובכך יוביל לשינוי מיידי במעמד הקונסוליות של אותן מדינות בירושלים, לרבות סגירתן או הגבלת פעילותן. ישראל חייבת לאכוף את חוק היסוד ולשמור על ריבונותה בירושלים, תוך שליחת מסר ברור כי פעולות דיפלומטיות חד-צדדיות לא יתקבלו.

א. הממשלה הצרפתית עוינת לישראל

בחודשים האחרונים ממשלת צרפת מקדמת באופן אקטיבי מדיניות הפוגעת במדינת ישראל ובמאמץ המלחמתי. ממשלת צרפת מנעה ומונעת השתתפות של חברות ישראליות בירידי טכנולוגיה ביטחוניות המתקיימים בפריז², והנשיא מקרון אף קרא לעצור את ייצוא הנשק לישראל.³ צרפת מטילה סנקציות על

¹ Roger Cohen, "France Will Recognize Palestinian Statehood, Macron Says," The New York Times, July 24, 2025, <https://www.nytimes.com/2025/07/24/world/europe/france-palestine-statehood-macron-gaza.html>.

² Berman, Lazar, and Tol Staff. "FM Vows Legal Action against Macron for Banning Israeli Firms from Paris Arms Fair." *The Times of Israel*, 20 Oct. 2024, 9:38 p.m., <https://www.timesofisrael.com/fm-vows-legal-action-against-macron-for-banning-israeli-firms-from-paris-arms-fair/>

³ Eichner, Itamar. "France Accuses Netanyahu of Overreaction to Macron's Arms Embargo Call." *Ynetnews*, 6 Oct. 2024, <https://www.ynetnews.com/article/bj3wg9j1kg>. Accessed 27 Oct. 2024.

אזרחי ישראל בחשד לאלימות נגד ערבים ביהודה ושומרון.⁴ לפי מקרון, ישראל כפופה להחלטות האו"ם בהתבסס על שכתוב ההיסטוריה לפיה ישראל "נוצרה על ידי האו"ם".⁵

ב. צרפת מסרבת להכיר בריבונות הישראלית על ירושלים

הקונסוליה הצרפתית בירושלים החלה כנציגות דיפלומטית לאימפריה העות'מאנית והיא נמנית על שמונה קונסוליות זרות הפועלות בירושלים. ב-2019, ארה"ב מיזגה את הקונסוליה עם השגרירות החדשה בירושלים, לאחר החלטת הנשיא טראמפ להעביר את השגרירות לירושלים. בנוסף, ישראל פועלת לצמצם או לסגור את הקונסוליה הספרדית בעיר. באופן אבסורדי, הקונסוליה הצרפתית ממוקמת **במערב העיר** אך אמונה על היחסים עם הרשות הפלסטינית. נציגי הקונסוליה פועלים למנוע את אכיפת החוק הישראלי בשכונות כמו כפר השילוח (סילוואן)⁶ ולהגביל את הגישה היהודית להר הבית.⁷

הנציגות הדיפלומטית של צרפת בירושלים מסרבת להכיר בריבונות ישראלית ומשמשת נציגות כלפי הרשות הפלסטינית. ב-7 בנובמבר 2024, עובדי הקונסוליה הצרפתית סירבו להיכנס לכנסיית אלונה שבהר הזיתים, שמנוהלת תחת פיקוח הקונסוליה, בליווי אנשי אבטחה ישראלים. תקריות דומות אירעו בעת ביקורו של הנשיא הצרפתי שיראק ב-1996 וב-2022 בביקורו של הנשיא מקרון. הצרפתים סוברים שמתחמים ירושלמים תחת פיקוח הקונסוליה מהווים שטח צרפתי והריבונות הישראלית אינה חלה עליהם. לפי המשפט הבינלאומי, מתחמים אלו נהנים ממעמד דומה לנציבות דיפלומטית אך החוק והריבונות הישראלית חלים עליהם.⁸ תקריות אלו מדגימות את הזלזול שצרפת רוחשת כלפי מעמדה של ישראל בירושלים.

ביום 24.02.24, הגיש הקונסול הצרפתי בירושלים, ניקולה קסיאנידז, את כתב האמנה שלו לראש הרש"פ אבו מאזן. הוא הצהיר שהמשימות העיקריות שלו הן הפסקת המלחמה ופתרון "שתי המדינות", בלי להזכיר את החזרת החטופים.⁹

⁴ "Israel/Palestinian Territories – France Adopts Sanctions against Violent Israeli Settlers." *Ministry for Europe and Foreign Affairs*, 13 Feb. 2024, <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/israel-palestinian-territories/news/2024/article/israel-palestinian-territories-france-adopts-sanctions-against-violent-israeli>. Accessed 27 Oct. 2024.

⁵ Le Monde with AFP. "Macron Says Netanyahu 'Mustn't Forget His Country Was Created by a UN Decision.'" *Le Monde*, 15 Oct. 2024, www.lemonde.fr/en/international/article/2024/10/15/macron-says-netanyahu-mustn-t-forget-his-country-was-created-by-a-un-decision_6729464_4.html. Accessed 29 Oct. 2024.

⁶ @EUpalestinians. "On 23 October, the Office of the EU euRepresentative together with EU Member States and likeminded countries visited al-Bustan neighbourhood in Silwan, threatened by imminent demolition orders." X (formerly Twitter), 23 Oct. 2024, <https://x.com/EUpalestinians/status/1849874887164223522>. Accessed 29 Oct. 2024.

⁷ European Union External Action Service. "Local EU Statement on the Occasion of the Heads of Mission Visit to Jerusalem Waqf." *EEAS*, 4 Oct. 2024, www.eeas.europa.eu/delegations/palestine-occupied-palestinian-territory-west-bank-and-gaza-strip/local-eu-statement-occasion-heads-mission-visit-jerusalem-waqf_en. Accessed 29 Oct. 2024.

⁸ "Qu'est-ce que l'Eleona, territoire français à Jérusalem et théâtre d'un incident diplomatique." *Le Figaro*, 7 Nov. 2024, www.lefigaro.fr/international/qu-est-ce-que-l-eleona-territoire-francais-a-jerusalem-et-theatre-d-un-incident-diplomatique-20241107.

⁹ <https://x.com/ItaiCellier/status/1948679015943815478>

ג. מעמדה המוזר של הקונסוליה בדין הבינלאומי

שורשיה של הקונסוליה הצרפתית בירושלים נעוצים במאה ה-17, בצורך להשכין יחסים תקינים בין העדות הנוצריות השונות. כאשר האימפריה העות'מאנית התפרקה ב-1918, הקונסוליה הצרפתית קיבלה מעמד נפרד ואוטונומי מהשגרירות הצרפתית בקונסטנטינופול, תחתיה היא פעלה.

תכנית החלוקה עליה המועצה הכללית של האו"ם הצביעה ב-1947 התייחסה לירושלים כ-*קורפוס ספרטום*, ישות נפרדת תחת ריבונות בינלאומית. למרות שתכנית החלוקה הייתה הצעה בלתי מחייבת של האו"ם, צרפת נתלתה בה כדי להצדיק את סירובה העיקש להכיר בריבונות הישראלית על ירושלים. שוב נדגיש, כי הקונסוליה נמצאת במערב העיר, בשטח שלכל הדעות עתיד להיות כלול בתוך גבולות ישראל גם בתסריטים הכי "נדיבים" של הסדר מדיני כזה או אחר. הקונסוליה הצרפתית לא מקיימת יחסים דיפלומטיים עם מדינת ישראל ולא כפופה לשגרירות הצרפתית בתל אביב. למעשה היא פשוט גוף עוין בתוך גבולות ישראל החותר תחת הריבונות הישראלית בעיר הבירה שלה.

למרות שבינאום העיר משמש להצדקה הרשמית לאי-ההכרה הצרפתית בריבונות הישראלית, מאז הסכמי אוסלו הקונסוליה אחראית על יחסים דיפלומטיים עם הרשות הפלסטינית. כעיקרון, קונסוליה, בניגוד למשלחת דיפלומטית, לא אמורה לעסוק בנושאים פוליטיים, לפי ס' 5 לאמנת וינה בדבר יחסים קונסולריים, 1963. על אף הפרת הכלל הבינלאומי, ישראל מאפשרת לצרפת לקיים יחסים דיפלומטיים עם הרשות הפלסטינית מתוך השטח הריבוני שלה. בנוסף, צרפת אינה מגישה בקשה רשמית (*exequatur*) למשרד החוץ

הישראלי להפעיל קונסוליה בירושלים, כדי להימנע אפילו מהכרה עקיפה בריבונות הישראלית בירושלים. למרות זאת, ישראל מכירה בקונסוליה הצרפתית דה פאקטו ומעניקה לה מעמד קונסולרי רשמי לפי אמנת וינה בדבר יחסים קונסולריים.¹⁰

ד. תקדים – הקונסוליה הספרדית בירושלים

במאי 2024, שר החוץ ישראל כץ קבע כי מדינת ישראל אוסרת על הקונסוליה הספרדית בירושלים לספק שירותים דיפלומטיים עבור פלסטינים תושבי יהודה ושומרון, כמחאה על ההכרה החד-צדדית של ספרד במדינה פלסטינית. ביולי 2024, משרד החוץ איים להורות על סגירתה של הקונסוליה אם היא לא תחדל להפר את הדין הישראלי על ידי נתינת שירותים לתושבי הרשות הפלסטינית.

ה. המלצות

סגירת הקונסוליה תהיה תיקון של עיוות ועוול היסטורי. יש לפעול מיידית ל-:

- שלילת ויזות מעובדי המרכז התרבותי הצרפתי הממוקם במזרח העיר ואחראי על יחסים עם התושבים הפלסטינים (Institut français de Jérusalem - Chateaubriand)
- שלילת ויזות מעובדי הקונסוליה (שכאמור, ממוקמת במערב העיר).
- סגירתה המוחלטת של הקונסוליה.

ישראל מעולם לא אישרה לצרפת לפעול בבירתה בעודה מכחישה וחותרת תחת הריבונות הישראלית בירושלים. במשך שנים, ישראל עצמה עיניים מול העלבונות והחתרנות הצרפתית בבירתה. אולם, לאור מדיניות צרפת המסייעת לחמאס ולחיזבאללה, על ישראל לגבות מחיר מדיני מצרפת ובכך לחזק את אחיזתנו בירושלים ולהוכיח את ריבונותנו.

¹⁰ לקריאה נוספת:

Berkowitz, Shmuel. "The Status of Jerusalem in International and Israeli Law." *Jerusalem Center for Public Affairs*, <https://jcpa.org/the-status-of-jerusalem-in-international-and-israeli-law/>;

Aslan-Levy, Eylon. "Jerusalem Already Has Plenty of Embassies—Just Not to Israel." *The Tower*, <https://www.thetower.org/article/jerusalem-already-has-plenty-of-embassies-just-not-to-israel/>;

Mochon, Jean-Philippe. "Le Consul Général de France à Jérusalem; aspects historiques, juridiques et politiques de ses fonctions." *Annuaire Français de Droit International*, vol. 42, 1996, pp. 929-945.